

LIETUVOS NEĮGALIŲJŲ SPORTO FEDERACIJOS 2025 – 2028 METŲ VEIKLOS STRATEGIJA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS (IVADAS)

Neįgaliųjų sportas - veiksminga priemonė neįgaliųjų saviraiškai, stiprinant juos fiziškai, įgaunant socialinių ir savarankiškumo įgūdžių, gerinant jų gyvenimo kokybę.

Prasidėjęs nuo reabilitacijos savo ištakose, neįgaliųjų sportas pasaulyje įgauna naują prasmę bei perspektyvą ir šiandien suvokiamas žymiai plačiau – kaip kiekvieno piliečio teisė. Šio požiūrio į neįgaliųjų sportą turime siekti ir Lietuvoje sudarant geras sąlygas neįgaliesiems sportininkams siekti aukščiausių rezultatų.

II. SITUACIJOS ANALIZĖ

Lietuvos neįgaliųjų sporto federacija vienija 26 sporto klubus:

Vilniuje: „Draugystė“, „Vilnis“, „Feniksas“, „Atrama“, „Paradoksas“, Lietuvos neįgaliųjų teniso klubas, Lietuvos triračių asociacija; Kaune: „Santaka“, „Takas“, „Sauliukas“, „RSK“ ir „Para Atletas“; Klaipėdoje: „Žuvėdra“; Šiauliuose: „Entuziastas“ ir „Šiaulietis“; Marijampolėje: „Šešupėlė“ ir „Siekis“; Alytuje: „Viltis“ ir „Alytupis“; Ukmergėje: „Vilkmergė“; Rokiškyje: „Olimpija“; Vilkaviškyje: Vilkaviškio rajono neįgaliųjų sporto klubas; Visagine: „Visaggalis“; Telšiuose: „Atletas“, „Galia“, Druskininkuose: „Granitas“; . Visus šiuos klubus 2024 m. bendrai sudaro 1902 fiziniai asmenys, jų tarpe 1524 neįgaliųjų.

Lietuvos neįgaliųjų sporto federacija (toliau – LNSF) kiekvienais metais vykdo nemažiau 20 Lietuvos neįgaliųjų sporto čempionatų, tarptautines varžybas bei kitus renginius (aktyvaus poilsio stovyklas, pasiruošimo tarptautinėms varžyboms stovyklas, neįgaliųjų žaidynes ir kt.); neįgaliųjų dalyvavimą sveikųjų čempionatuose.

LNSF finansavimo kitimas iš Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos; Neįgaliųjų reikalų departamento prie SADM; Sporto rėmimo fondo per pastaruosius 4 metus (2020 – 2024 m.):

2020 metai – 164 000 Eur.; 2021 metai – 243 000; 2022 metai – 460 000 Eur.; 2023 metai –

514717,32 Eur 2024 metai-- 408866,95 Eur.

Pastaruosius 4 metus matoma teigiama dinamika dviejuose pagrindiniuose rodikliuose: LNSF vienijamų neįgaliųjų sporto klubų skaičiaus augimą bei Valstybės finansavimo didėjimą.

III. VEIKSNIAI, ĮTAKOJANTYS LNSF VEIKLĄ

Išorės veiksniai

- Politiniai veiksniai.

Galimybės:

Jungtinių Tautų Organizacija (JTO) siūlo visoms į ją įeinančioms valstybėms savo veikloje vadovautis „Tipinėmis taisyklėmis, kaip žmonėms su negalia teikti vienodas galimybes“. Jose pabrėžiama- valstybės turi užtikrinti, kad sportinėje veikloje dalyvaujantiems neįgaliesiems būtų suteiktos tokios pat mokymo ir treniruočių galimybės kaip ir sveikiems žmonėms.

Grėsmės:

Lietuvoje kol kas nėra politinės valios realiai įgyvendinti tarptautinius įsipareigojimus neįgaliųjų kūno kultūros ir sporto srityje, o tai trukdo jiems integruotis į visuomenę per sportą.

- Ekonominiai veiksniai.

Galimybės:

Neįgaliųjų sportui skiriamos didesnės Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos (ŠMSM), Neįgaliųjų reikalų departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (NRD), Sporto rėmimo fondo lėšos. Rengiant projektus daugėja galimybių gerinti neįgaliųjų sporto sistemą.

Grėsmės:

Dabartinė šalies ekonominė padėtis negali užtikrinti optimalaus sporto sistemos finansavimo, dėl to nevisiškai buvo įgyvendinta 2020 – 2024 m. LNSF fizinio aktyvumo ir sporto plėtojimo programa. Išlikusios problemos : nepritaikytos sporto bazės bei specifinio inventoriaus bei įrangos trūkumas, neįgaliųjų sporto trenerių ir specialistų įdarbinimas savivaldybių sporto mokyklose ir centruose..

- Socialiniai veiksniai.

Galimybės:

Skiriami apdovanojimai (medaliai, taurės, rėmėjų prizai) bei sportininkų premijavimas už aukštus sportinius rezultatus Europos, pasaulio čempionatuose ir Paralimpinėse žaidynėse. Stipendijos suvienodintos su įgaliais sportininkais.

Grėsmės:

Nepalanki fizinė, psichosocialinė ir informacinė aplinka, mažos neįgaliųjų materialinės garantijos, mažos Lietuvos ekonominės galimybės ir nepakankama teisinė bei norminė bazė sudaro kliūtis realiai įgyvendinti lygias teises ir galimybes neįgaliųjų fizinio ugdymo ir sporto srityse. Todėl sporto bazės daugeliu atvejų nepritaikytos neįgaliųjų poreikiams, įgaliųjų visuomenės narių požiūris į neįgaliųjų sportą yra arba indiferentiškas, arba neigiamas. Neįgaliųjų sporto klubų ekonominė padėtis labai bloga, jie neturi galimybių nuomoti tinkamų sportui patalpų, įsigyti specialiai neįgaliesiems pritaikyto transporto ir kt. Lietuvoje egzistuoja tipinis medicininis-administracinis negalių modelis.

Vidaus veiksniai

- Teisinė bazė:

Stiprybės:

Sukurtas teisės aktų paketas, darantis įtaką sportui Lietuvoje (Lietuvos Respublikos kūno kultūros ir sporto įstatymas, Lietuvos Respublikos neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymas ir kt. Lietuvos neįgaliųjų sporto federacija dirba pagal įstatus ir vadovaujasi asociacijų įstatymu, kitais įstatymais, Vyriausybės nutarimais, teisės aktais. Priimti palankūs Sporto įstatymai iš esmės gerinantys neįgaliųjų sportininkų pasirengimo galimybes ir geriau įvertinantys jų pasiekimus (padidėjusios stipendijos, premijos, prasiplėtė rentų mokėjimo sąrašas).

Silpnybės:

Kai kurie aktualūs fizinio ugdymo ir sporto įstatymai vis dar neatitinka realių poreikių dėl finansavimo galimybių ypač fizinio aktyvumo srityje, todėl juos reikėtų tobulinti. Jokiais švertais neužtikrinamas neįgaliųjų sporto klubų finansavimas.

- Organizacinė struktūra:

Stiprybės:

Lietuvos neįgaliųjų sporto federacija yra tarptautinių organizacijų (WAS – world ability sport – Pasaulinė neįgaliųjų sporto organizacija), IWBF – International wheelchair basketball federation – Tarptautinė vežimėlių krepšinio federacija; Para Volley – tarptautinė sėdinčiųjų tinklinio organizacija) ir LPAK narė. LNSF nariais yra 26 Lietuvos neįgaliųjų sporto klubai.

Silpnybės:

Silpniausia grandis yra neįgaliųjų sporto klubai, kuriuose tiesiogiai teikiamos sporto paslaugos neįgaliesiems. Jų yra per mažai, dauguma jų įsikūrę didžiuosiuose šalies miestuose, neturi savo bazių sportinei veiklai, o kartais net patalpų organizacinei ir administracinei veiklai. Dėl mažo finansinių galimybių klubams sunku vystyti fizinio aktyvumo ir sporto veiklas įtraukiant neįgalius vaikus ir jaunimą

- Žmogiškieji ištekliai (dirbančiųjų kiekis, kvalifikacija).

Stiprybės:

Lietuvos sporto universitete pagal patvirtintus Europos standartus rengiami taikomosios fizinės veiklos specialistai, galintys teikti paslaugas neįgaliųjų sporto, fizinio ugdymo, rekreacijos ir neįgaliųjų reabilitacijos srityse.

Silpnybės:

Šalyje trūksta norminių dokumentų, reglamentuojančių neįgaliųjų kūno kultūros ir sporto specialistų bei organizatorių kvalifikacijos reikalavimus ir funkcijas, nėra sukurtas teisinis mechanizmas, leidžiantis įdarbinti mokyklose taikomosios fizinės veiklos specialistus, galinčius ir mokančius dirbti su neįgaliais mokiniais fizinio ugdymo srityje. Klubuose mažai apmokamų sporto darbuotojų – trenerių, sporto specialistų, instruktorių. Turime tik 2 aukštos kvalifikacijos sporto teisėjus (tinklinio sėdint ir krepšinio vežimėliuose). 6 darbuotojai turi aukštąjį sporto krypties išsilavinimą, 9 darbuotojai – licencijas, leidžiančias dirbti su neįgaliaisiais.

- Planavimo sistema.

Stiprybės:

Lietuvos neįgaliųjų sporto federacija kasmet rengia dalyvavimo valstybės masto ir tarptautinėse varžybose programas ir teikia jas Švietimo, mokslo ir sporto ministerijai, Neįgaliųjų

reikalų departamentui prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos ir Sporto rėmimo fondui. Gavus lėšas sudaromas federacijos metinis renginių planas.

Silpnybės:

Teikiamoms programoms skiriamo finansavimo metiniams poreikiams patenkinti neužtenka.

- Finansiniai ištekliai.

Stiprybės:

Pagrindines lėšas LNSF gauna iš Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos ir Neįgaliųjų reikalų departamento.

Silpnybės:

Valstybės biudžeto skiriamų lėšų nepakanka didelio meistriškumo neįgalių sportininkų sistemingam rengimui svarbiausioms varžyboms. Savivaldybės menkai remia neįgaliųjų sporto klubų programas. Kadangi neįgaliųjų sportas yra ne toks patrauklus žiniasklaida jam skiria mažai dėmesio, sunku rasti rėmėjų.

Strateginės išvados

Sudaryti pozityvias sąlygas neįgaliųjų žmonių fizinim ugdymui ir sportinių veiklų plėtojimui. Plėtojant neįgaliųjų sportą turi būti siekiama, kad sportas teiktų naudą kuo didesniai žmonių ratui ir ypač vaikams. Artimiausiu metu neįgaliųjų sporto problemas galima būtų spręsti per savivaldybes padidinus lėšas neįgaliųjų sportui ir leidžiant steigti trenerių ir sporto organizatorių etatus, įsigyti sporto priemonių, pritaikant esamas sporto bazines neįgaliųjų poreikiams tenkinti, sudarant sąlygas vykdyti sistemingas sporto šakų pratybas bei treniruotes, sporto stovyklas, organizuoti sporto renginius ir vykti į varžybas. Valstybė sportinėje veikloje dalyvaujantiems neįgaliesiems turi užtikrinti vienodas su įgaliaisiais fizinio ugdymo ir treniravimosi sąlygas.

IV. PRIORITETAI

- Neįgaliųjų sporto klubų kokybinė ir kiekybinė plėtra, siekiant padidinti sportuojančių neįgaliųjų skaičių Lietuvoje;
- Jaunimo ir sunkiausiai negalia turinčių žmonių sporto plėtra;
- Sporto šakų, įtrauktų į parolimpinių žaidynių programą, plėtra;

- Palankių sportavimo sąlygų sudarymas aukšto meistriskumo sportininkams.

VI. TIKSLAS

- Fizinio ugdymo ir sporto priemonėmis spręsti neįgaliųjų socialinę reabilitaciją ir integraciją į visuomenės gyvenimą, formuoti palankų visuomenės požiūrį į neįgaliųjų sportą, didinti aukšto meistriskumo neįgaliųjų sportininkų skaičių.

- Pagerinti neįgaliųjų sporto klubų veiklą, spręsti klubų veiklos finansavimo klausimą;

- Formuoti neįgaliųjų sporto specialistų komandą, spręsti jų įdarbinimo klausimus;

- Rengti aukšto meistriskumo sportininkus užtikrinant jų tobulėjimą.

VII. UŽDAVINIAI

- Įtraukti daugiau neįgaliųjų į sistemingus sporto užsiėmimus;

- Siekti, kad iš savivaldybių biudžeto būtų skirta daugiau lėšų neįgaliųjų sporto klubų veiklai;

- Išspręsti sporto specialistų, kitų klubo darbuotojų įdarbinimo klausimus;

- Sudaryti sąlygas elitiniams neįgaliesiems sportininkams sėkmingai ruoštis ir dalyvauti Paralimpinėse žaidynėse, pasaulio ir Europos čempionatuose;

VIII. 2025 – 2028 METŲ LIETUVOS NEĮGALIŪJŲ SPORTO FEDERACIJOS PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO PRIEMONĖS

PRIEMONĖ VYKDYTOJAI LAIKOTARPIS PLANUOJAMAS
SPORTININKŲ SKAIČIUS NEĮGALIŪJŲ SPORTO ČEMPIONATUOSE

PRIEMONĖ	VYKDYTOJAI	LAIKOTARPIS	PLANUOJAMAS SPORTININKŲ SKAIČIUS NEĮGALIŪJŲ SPORTO ČEMPIONATUOSE
----------	------------	-------------	---

Organizuoti ir vykdyti 20 Lietuvos Respublikos negaliųjų sporto čempionatų kasmet	LNSF	2025 metai	870
		2026 metai	880
		2027 metai	886
		2028 metai	900
Dalyvauti Europos čempionatuose	LNSF	2025 metai	32
		2026 metai	35
		2027 metai	45
		2028 metai	47
Dalyvauti Pasaulio čempionatuose	LNSF	2025 metai	22
		2026 metai	25
		2027 metai	28
		2028 metai	30
Dalyvauti paralimpinėse žaidynėse	LNSF	2025 metai	–
		2026 metai	1
		2027 metai	–
		2028 metai	5
Dalyvauti kitose tarptautinėse varžybose (Grand Prix, jaunimo žaidynės, žaidynės ir kt.)	LNSF	2025 metai	60
		2026 metai	65
		2027 metai	70
		2028 metai	70
Dalyvauti Europos krepšinio vežimėliuose B ir A diviziono čempionate	LNSF	2025 metai	12
		2026 metai	12
		2027 metai	12

		2028 metai	12
Dalyvauti Europos tinklinio sėdint B diviziono čempionate	LNSF	2025 metai	12
		2026 metai	12
		2027 metai	12
		2028 metai	12
Organizuoti ir vykdyti ne mažiau kaip 10 mokomųjų pasiruošimo, aktyvaus poilsio ir kt. stovyklų	LNSF	2025 metai	200
		2026 metai	250
		2027 metai	300
		2028 metai	400
Dalyvauti įgaliųjų sporto šakų Lietuvos Respublikos čempionatuose, taurėse ir kituose varžybose	LTOK nariai	2025 metai	30
		2026 metai	35
		2027 metai	40
		2028 metai	45

Tikslai artimiausiose žiemos Paralimpinėse žaidynėse 2026 – patekti į jas 1 LNSF sportininkui ir užimti 1- 8 vietą. 2028 m. vasaros Paralimpinėse žaidynėse Los Angele atstovauti Lietuvą 5 LNSF sportininkams ir iškovoti 1 medalį.

Prezidentas



Kęstutis Skučas